

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเมื่อมีปัญหาความขัดแย้งหรือข้อพิพาทเกิดขึ้น หากคู่กรณีหาทางตกลงกันเองไม่ได้ วิธีทางที่จะแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นก็โดยการนำคดีขึ้นสู่ศาล แต่การแก้ปัญหโดยวิธีการดำเนินคดีขึ้นสู่ศาลนี้บางครั้งก็สามารถยุติปัญหาข้อพิพาทลงได้ แต่การแพ้ชนะกันก่อนข้างเด็ดขาด บางครั้งกับก่อให้เกิดความบาดหมางกันยิ่งขึ้น อีกทั้งการนำคดีขึ้นสู่ศาลเป็นที่ทราบกันว่าต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ต้องเสียเวลามากและไม่สะดวก จำนวนทุนทรัพย์ที่ไม่สูงนักก็จะไม่คุ้มค่า การดำเนินการฟ้องร้องก็ทำให้ผู้เสียหายสูญเสียโอกาสที่จะได้หนี้สินคืน

เมื่อเป็นความจำเป็นที่ต้องนำคดีขึ้นสู่ศาลแทบทุกคดีเช่นนี้ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาการสะสมของคดีในชั้นศาลเป็นจำนวนมาก นำมาซึ่งความล่าช้าในการพิจารณาและตัดสินคดีทำให้กระบวนการทางศาลไม่อาจเยียวยาปัญหาความเดือดร้อนของคนในสังคมได้เสมอไป เป็นเหตุให้คู่กรณีบางคู่ไม่นิยมการขึ้นศาลแต่กลับนำข้อพิพาทไปหาผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นให้ยุติปัญหาข้อพิพาทให้ ซึ่งกระบวนการยุติข้อพิพาทของผู้มีอิทธิพลนี้ ก็อาจจะใช้วิธีการที่รุนแรงซึ่งสังคมไม่อาจยอมรับได้ จากกรณีดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่า การยุติข้อพิพาทโดยระบบศาลเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอและไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนในสังคมได้

การไกล่เกลี่ยคือ กระบวนการการระงับข้อพิพาทที่มีบุคคลที่สามารถช่วยเหลือให้คู่ความเจรจาต่อรองกันได้สำเร็จ โดยเป็นผลผลิตประการหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นจากความล้มเหลวของการเจรจาต่อรองแต่มิใช่เป็นสิ่งที่เข้ามาแทนที่การเจรจาต่อรอง กระบวนการดังกล่าวมีประโยชน์ในการช่วยให้คู่ความทั้งสองฝ่าย หรือทุกฝ่ายสามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกันจากกรณีที่มีการพิพาทกันนั้นได้ ผู้ไกล่เกลี่ยจะเป็นคนกระตุ้นให้คู่ความตกลงกันง่ายขึ้น แต่ไม่มีอำนาจในการกำหนดข้อตกลงให้แก่คู่ความแต่อย่างใด กล่าวคือ ไม่มีอำนาจในการตัดสินข้อพิพาทเหมือนดังอนุญาโตตุลาการหรือผู้พิพากษา โดยเพียงสามารถแปลข้อความ แนะนำ เสนอแนะ ล่อใจ เคลี้ยกล่อม หรือชี้แนะหนทางที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาคข้อพิพาทให้แก่คู่ความเท่านั้น เป้าหมายของการไกล่เกลี่ยโดยทั่วไปมิใช่เพื่อที่จะชี้แนะข้อตกลงให้คู่ความ แต่ก่อนไปในทางที่จะช่วยทำให้การเจรจาต่อรองง่ายเข้าและทำความเข้าใจแก่การติดต่อเจรจาระหว่างคู่ความจนกระทั่งได้รับข้อตกลงร่วมกัน หรือมองเห็นทางออกของปัญหา (ที่แต่เดิมเป็นทางตัน) ผู้ไกล่เกลี่ย คือ ผู้ที่พยายามนำทางให้คู่ความ เพื่อที่พวกเขาจะได้พบกับทางออกของปัญหาที่เป็นที่พอใจของทุกฝ่าย

การไต่ถามเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความสมัครใจของคู่ความทั้งสองฝ่ายเป็นสำคัญกล่าวคือ คู่ความอาจขอยกเลิกการไต่ถามเสียเมื่อใดก็ได้ ลักษณะที่ขาดสภาพบังคับเช่นนี้ย่อมหมายความว่า ตัวผู้ไต่ถามเองก็สามารถที่จะถอนตัวออกจากการเป็นผู้ไต่ถามหรือสั่งยกเลิกการไต่ถามเสียเมื่อใดก็ได้เช่นกัน ดังนั้น เมื่อผู้ไต่ถามเห็นว่าเรื่องที่พิพาทกันเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะแก่การไต่ถาม หรือ คู่ความมีจุดประสงค์อื่นที่แอบแฝงอยู่ในการขอให้มีการไต่ถามหรือคู่ความต้องการอาศัยผู้ไต่ถามเพื่อเอาเปรียบคู่ความฝ่ายตรงข้ามแล้ว ผู้ไต่ถามก็ควรที่จะต้องตัดสินใจว่าเจตนาและทัศนคติของคู่ความในเรื่องที่พิพาทกันนั้นเหมาะแก่การไต่ถามหรือไม่ หรืออีกนัยหนึ่งคู่ความทั้งสองฝ่ายสนใจที่จะเจรจากับคู่ความฝ่ายตรงข้ามหรือไม่ และไม่ต้องการให้มีการเจรจาล้มเหลวลงหรือไม่ หากสิ่งที่จำเป็น เบื้องต้นดังกล่าวนี้มีอยู่จริงการไต่ถามก็ย่อมสามารถที่จะประสบผลสำเร็จขึ้นได้

ศาลยุติธรรมมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนโดยมีเป้าหมายสำคัญในการยุติข้อพิพาทให้กับประชาชนด้วยความสะดวก รวดเร็วและเป็นธรรม แต่ในขณะนี้ศาลยุติธรรมประสบปัญหาในการพิจารณาคดีเนื่องจากจำนวนผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณคดีที่ฟ้องต่อศาลทำให้มีคดีพิจารณาอยู่ในศาลเป็นจำนวนมากและก่อให้เกิดความเสียหายต่อคู่ความเป็นภาระแก่ศาล และเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจของชาติโดยรวมด้วย การที่มีคดีค้างพิจารณาอยู่ในศาลเป็นจำนวนมากทำให้คู่ความมีความรู้สึกรู้ว่าไม่ได้รับบริการด้านการอำนวยความสะดวกที่ดีเพียงพอจากหน่วยงานของรัฐ โดยขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามปกติของศาลนั้นคดีที่โจทก์ฟ้องแล้วจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การซึ่งศาลจะพิจารณาพิพากษาคดีไปฝ่ายเดียว ก็ยังคงต้องใช้เวลาในการพิจารณาคดีนาน 3 - 4 เดือน แต่ถ้าเป็นคดีที่จำเลยให้การต่อสู้และต้องมีการสืบพยานทั้งสองฝ่าย ระยะเวลาการพิจารณาพิพากษาคดีก็ต้องเนิ่นนานออกไป ซึ่งคดีอาจเสร็จการพิจารณาได้ในช่วงเวลา 1 ถึง 2 ปี หรือยาวนานออกไปถึง 3 หรือ 4 ปี ทั้งนี้ แล้วแต่ว่าคดีนั้นจะมีข้อยุ่งยากหรือมีปัญหาลับซับซ้อนเพียงใด

นอกจากนี้ หลังจากการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ทางสำนักงานศาลยุติธรรมต้องมีการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา 236, 241 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 19 มาตรา 20 มาตรา 20 ทวิ และกฎหมายจัดตั้งศาลกับระเบียบของศาลถูกนำมาบังคับใช้ซึ่งกฎหมายรัฐธรรมนูญมาตรา 236 บัญญัติว่าการนั่งพิจารณาคดีของศาลต้องมีผู้พิพากษาหรือตุลาการ ครบองค์คณะ และผู้พิพากษาหรือตุลาการซึ่งมิได้นั่งพิจารณาคดีใดจะฟังคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยคดีนั้นมิได้ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยจำเป็นอย่างอื่นอาจกล่าวได้ว่า ถึงแม้คดีจะพิจารณาสืบพยานต่อเนื่องเสร็จไปได้เร็วกว่าการพิจารณาคดีแบบเดิมและรู้กำหนดวันที่คดีเสร็จการพิจารณาโดยแน่นอน แต่ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เริ่มฟ้องคดีถึงวันนัดสืบพยานครั้งแรก จะเป็นช่วงเวลาที่ยาวนานเนื่องจากต้องรอลำดับวันนัดพิจารณา ซึ่งขึ้นอยู่กับวันว่างของผู้พิพากษา และคู่ความรวมทั้งความพร้อมของพยานด้วย โดยช่วงเวลาดังกล่าวอาจนานถึง 6 เดือน หรือ 1 ปี หรือกว่านั้น ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวคู่ความอาจ

รู้สึกว่าการต้องรอนานน่าเบื่อหน่าย และไม่มีความเคลื่อนไหวในคดีที่ฟ้องร้องเลย หลังจากนั้น เมื่อศาลชั้นต้นตัดสินแล้วคู่ความก็อาจอุทธรณ์ และฎีกาต่อไปอีก ซึ่งรวมแล้วกว่าคดีจะถึงที่สุดว่าจะต้องใช้เวลานาน 5 – 6 ปีก็ได้ ที่สำคัญคือ แม้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดชนะคดีและต้องบังคับคดีก็มีขั้นตอนตามกฎหมายในการบังคับคดีที่ต้องอาศัยระยะเวลาเพิ่มขึ้นไปอีกและผลของการบังคับคดีอาจไม่เป็นที่พอใจแก่ผู้ชนะคดีเป็นต้นว่าฝ่ายแพคดีไม่มีทรัพย์สินเพียงพอแก่การชำระหนี้ หรือทรัพย์สินที่พิพาทเสื่อมค่าและเสื่อมประโยชน์ไปแล้วก็ได้

การฟ้องร้องคดีกันในศาลนอกจากจะมีผลเสียต่อคู่ความ โดยคู่ความต้องเสียประโยชน์เสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายสูงกับก่อกวนแก่ศาลมากขึ้นแล้ว ในส่วนที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและประโยชน์ของประเทศชาติ คดีเรื่องหนึ่ง ๆ อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติในส่วนรวมเป็นอย่างมาก เป็นต้นว่า ถ้าคู่กรณีพิพาทกันในเรื่องทรัพย์สินหรือเรื่องอื่น ก็อาจมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชิ้นนั้นไว้ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินชิ้นอื่น ๆ ของคู่ความไว้ในระหว่างพิจารณาคดี ทำให้ผู้ถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น ๆ ไม่สามารถทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินดังกล่าวเป็นผลให้ทรัพย์สินนั้นสิ้นสุดคุณค่าในเชิงเศรษฐกิจไปชั่วคราว นอกจากนี้ตัวบุคคลผู้เข้าเป็นคู่ความก็อาจถูกมองว่าเป็นผู้ไม่มีเครดิตน่าเชื่อถือหรือมีฐานะไม่มั่นคงจนไม่อาจดำเนินธุรกิจอย่างใดได้ อันเป็นผลเสียหายนต่อเศรษฐกิจเป็นอย่างยิ่ง

กล่าวได้ว่า การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลนั้น มีปัจจัยหลายประการที่เป็นเหตุให้คดีล่าช้าซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่คู่ความ ศาลและประเทศชาติในส่วนรวมด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลได้มีนโยบายแก้ไขปัญหาคดีล่าช้าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบงานศาลด้วยการนำเอามาตรการต่าง ๆ มาใช้แล้วหลายประการ อาทิ เช่น การปรับปรุงระบบงานธุรการเกี่ยวกับงานคดีให้มีประสิทธิภาพและลดขั้นตอนในการทำงาน การเร่งรัดการพิจารณาในรูปแบบต่าง ๆ การนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยงานธุรการและการพิจารณาพิพากษาคดี การเพิ่มจำนวนผู้พิพากษา การตั้งศาลเพิ่ม การตั้งศาลชำนาญพิเศษและการปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ แต่ก็ไม่อาจแก้ไขปัญหาปริมาณคดีล้นศาลและความล่าช้าในการพิจารณาคดีได้เป็นผลสำเร็จโดยสิ้นเชิง ดังนั้น ตั้งแต่ปี 2537 เป็นต้นมา ศาลได้นำเอาระบบการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทในศาลมาใช้เป็นทางแก้ปัญหาที่ได้ผลดียิ่ง โดยคดีหรือข้อพิพาทที่สามารถนำมาสู่ระบบไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทได้มีดังนี้

1. คดีหรือข้อพิพาททางแพ่งทุกประเภท เช่น ฎี๋ม ค้ำประกัน ชื้อขาย เช่าทรัพย์สิน ครอบครองมรดก
2. คดีหรือข้อพิพาททางอาญาที่ยอมความได้ เช่น บุกรุก ยักยอก ทำให้เสียทรัพย์สินหมิ่นประมาท

3. คดีหรือข้อพิพาทอื่นที่สามารถจะไกล่เกลี่ยได้ ได้แก่ ข้อพิพาทแรงงาน ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหรือประชาชน เช่น การเรียกร้องค่าจ้าง การประท้วงการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้า โรงงานกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น

4. ข้อพิพาททางแพ่งที่เกี่ยวข้องกับอาญา สามารถไกล่เกลี่ยได้เฉพาะส่วนแพ่ง เช่น กรณีขับรถยนต์โดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บสาหัสสามารถตกลง ประนีประนอมยอมความได้ในส่วนของค่าเสียหาย ส่วนความผิดตามประมวลกฎหมายอาญารฐานขับรถโดยประมาทนั้น เจ้าพนักงานตำรวจสามารถดำเนินคดีต่อไปได้

ระบบการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทได้ถูกนำไปใช้ในทุกศาล ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการกิจของศาลยุติธรรมสามารถก้าวสู่จุดมุ่งหมายอันเป็นวัตถุประสงค์หลัก ตามวิสัยทัศน์ของศาลยุติธรรมที่ว่า “ในปีพ.ศ. 2555 ศาลยุติธรรมจะเป็นองค์กรอัจฉริยะ (Intelligence Organization) ที่เป็นเลิศในการอำนวยความสะดวกแก่สังคม และรักษาไว้ซึ่งความเป็นแบบอย่างด้านจริยธรรมและคุณธรรมของสังคม” รวมทั้งพันธกิจศาลยุติธรรมที่กำหนดไว้ คือ (สำนักงานศาลยุติธรรม: 2546)

1. พิจารณาพิพากษาคดีอย่างเป็นธรรมและรวดเร็ว
2. ระวังข้อพิพาทด้วยวิธีการอื่นด้วยความเป็นธรรมและรวดเร็ว
3. คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ศาลแรงงานภาค 5 มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยมีเป้าหมายสำคัญที่จะทำให้การยุติข้อพิพาทให้กับประชาชนเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม นอกเหนือจากการสืบพยาน และพิพากษาคดีแล้ว การไกล่เกลี่ยคดีในศาลเป็นวิธียุติข้อพิพาทอีกวิธีหนึ่งที่ศาลแรงงานภาค 5 นำไปใช้ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2547 เนื่องจากเป็นวิธีที่สามารถประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย ทำให้คู่ความพอใจในผลการยุติข้อพิพาท และเป็นวิธีที่ทำให้คู่ความยังคงรักษาความสัมพันธ์ต่อไปได้โดยการดำเนินการของศาลแรงงานภาค 5 ได้ใช้ระบบการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทในศาลเป็น 3 ลักษณะคือ

1. การไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี ดำเนินการโดย นิติกร
2. การไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทก่อนพิจารณาคดี ดำเนินการโดย นิติกร ผู้อำนวยการฯ และผู้ประนีประนอมของศาล
3. การไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทระหว่างพิจารณาคดี ดำเนินการโดยผู้พิพากษาผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้าง ผู้พิพากษาสมทบฝ่ายลูกจ้าง

จากการที่ได้มีการนำระบบการไต่ถามและประนอมข้อพิพาทมาใช้ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2547 จนถึงเดือนกรกฎาคม 2549 มีการนำคดีเข้าสู่ระบบการไต่ถามทั้งหมด 1,838 คดี สามารถขอมความได้สำเร็จ 209 คดี ถอนฟ้อง 185 คดี และมีการนำคดีเข้าสู่การพิจารณาคดีของศาลเพียง 178 คดี และคดียังอยู่ระหว่างการไต่ถาม 1,266 คดี ดังปรากฏในตาราง 1.1

ตาราง 1.1 สถิติผลการไต่ถามและประนอมข้อพิพาทในศาลแรงงานภาค 5

ระยะเวลา	คดีที่เข้าสู่กระบวนการไต่ถาม		ผลการดำเนินงาน		
	เข้าสู่ระบบไต่ถาม	อยู่ระหว่างการไต่ถาม	ขอมความ	เข้าสู่ระบบการพิจารณา	ถอนฟ้อง
ธันวาคม 2547	24	-	13	3	8
มกราคม 2548	12	10	-	-	2
กุมภาพันธ์ 2548	33	27	6	-	-
มีนาคม 2548	54	34	3	2	15
เมษายน 2548	53	37	3	4	9
พฤษภาคม 2548	66	46	4	3	13
มิถุนายน 2548	84	61	15	2	6
กรกฎาคม 2548	128	72	47	6	3
สิงหาคม 2548	107	58	20	10	19
กันยายน 2548	91	56	7	3	25
ตุลาคม 2548	85	61	3	2	19
พฤศจิกายน 2548	74	52	8	11	3
ธันวาคม 2548	100	75	2	15	8
มกราคม 2549	125	116	1	5	3
กุมภาพันธ์ 2549	149	91	10	36	12
มีนาคม 2549	127	85	10	25	7
เมษายน 2549	130	120	2	2	6
พฤษภาคม 2549	140	89	9	25	17
มิถุนายน 2549	129	99	25	4	1
กรกฎาคม 2549	127	77	21	20	9
รวม	1,838	1,266	209	178	185

ที่มา: ศาลแรงงานภาค 5

จากสถิติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทแรงงานสามารถทำให้คู่กรณีสามารถตกลงประนีประนอมยอมความกันโดยผ่านบุคคลที่สามได้เป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูง ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง “สัมฤทธิ์ผลของการนำวิธีการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5” ว่ามีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทให้สำเร็จ ควรมีแนวทางใดบ้างที่ควรนำมาใช้เพื่อประชาสัมพันธ์การไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทในศาลให้เป็นที่รู้จักของประชาชนโดยทั่วไปให้แพร่หลายมากขึ้น นอกจากนี้ยังต้องการสำรวจถึงความพึงพอใจของคู่ความต่อกระบวนการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทของศาลแรงงานภาค 5

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสำรวจผลที่ได้รับจากการนำวิธีการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5
2. เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท
3. เพื่อสำรวจความพึงพอใจของคู่ความต่อระบบและวิธีการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทของศาลแรงงานภาค 5
4. เพื่อสำรวจหาปัญหา อุปสรรค มาตรการและข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการไถ่เกลี่ยของศาลแรงงานภาค 5

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลจากการศึกษาสามารถนำไปใช้ปรับปรุงการดำเนินการตามกระบวนการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนต่อไป
2. ผลการดำเนินงานตามกระบวนการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทจะเป็นข้อมูลที่สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น

1.4 สมมติฐานของการศึกษา

1. การไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทส่งผลให้
 - ลดปริมาณคดีที่เข้าสู่การพิจารณาคดีของศาล
 - ลดค่าใช้จ่ายให้แก่คู่ความ
 - สร้างความเป็นธรรม เปิดเผย โปร่งใส ความพึงพอใจให้คู่กรณี
2. ปัจจัยส่วนบุคคลของคู่กรณี ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งการทำงานที่ทำ รายได้ ฐานความผิดที่ไถ่เกลี่ย มีอิทธิพลต่อผลการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท

3. ปัจจัยด้านข้อพิพาท ได้แก่ ทุนทรัพย์ในการพิพาท เรื่องพิพาทที่เกิดขึ้น ลักษณะการไกล่เกลี่ยคดี ที่มาของการไกล่เกลี่ย และขั้นตอนและกระบวนการไกล่เกลี่ย มีความสัมพันธ์กับผลการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านภูมิศาสตร์ ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งสำรวจ สัมฤทธิ์ผลของการนำวิธีการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่
2. ขอบเขตด้านระยะเวลา สำรวจผลสัมฤทธิ์ของการนำวิธีการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 ตั้งแต่ธันวาคม 2547 – จนถึงปัจจุบัน และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้มาติดต่อศาลแรงงานภาค 5 ระหว่างเดือนเมษายน – พฤษภาคม 2549

1.6 นิยามศัพท์ทั่วไป

คดี	:	คดีแพ่งหรือคดีอื่นใดที่อาจระงับข้อพิพาทได้โดยการตกลงของคู่ความ
ผู้ประนีประนอม	:	ผู้พิพากษา ข้าราชการศาลยุติธรรม บุคคลหรือคณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ประนีประนอมเพื่อช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความประนีประนอมกัน
การไกล่เกลี่ย	:	กระบวนการแก้ปัญหาข้อพิพาทโดยมีบุคคลที่สามที่เป็นคนกลางเข้าช่วยเหลือแนะนำ ในการเจรจาต่อรองของคู่ความเพื่อระงับข้อพิพาท
ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	:	ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศาลแรงงานภาค 5
	:	บุคคลผู้มีข้อพิพาทซึ่งประสงค์จะระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ยหรือซึ่งข้อพิพาทอยู่ในระหว่างการไกล่เกลี่ยตามระเบียบนี้และเพื่อประโยชน์แห่งการไกล่เกลี่ยให้รวมถึงบุคคลผู้มีสิทธิกระทำการแทนบุคคลนั้น ๆ ตามกฎหมาย
ข้อพิพาท	:	ข้อพิพาทในทางแพ่ง ทางอาญาที่อาจระงับลงได้ด้วยการตกลงของคู่พิพาท